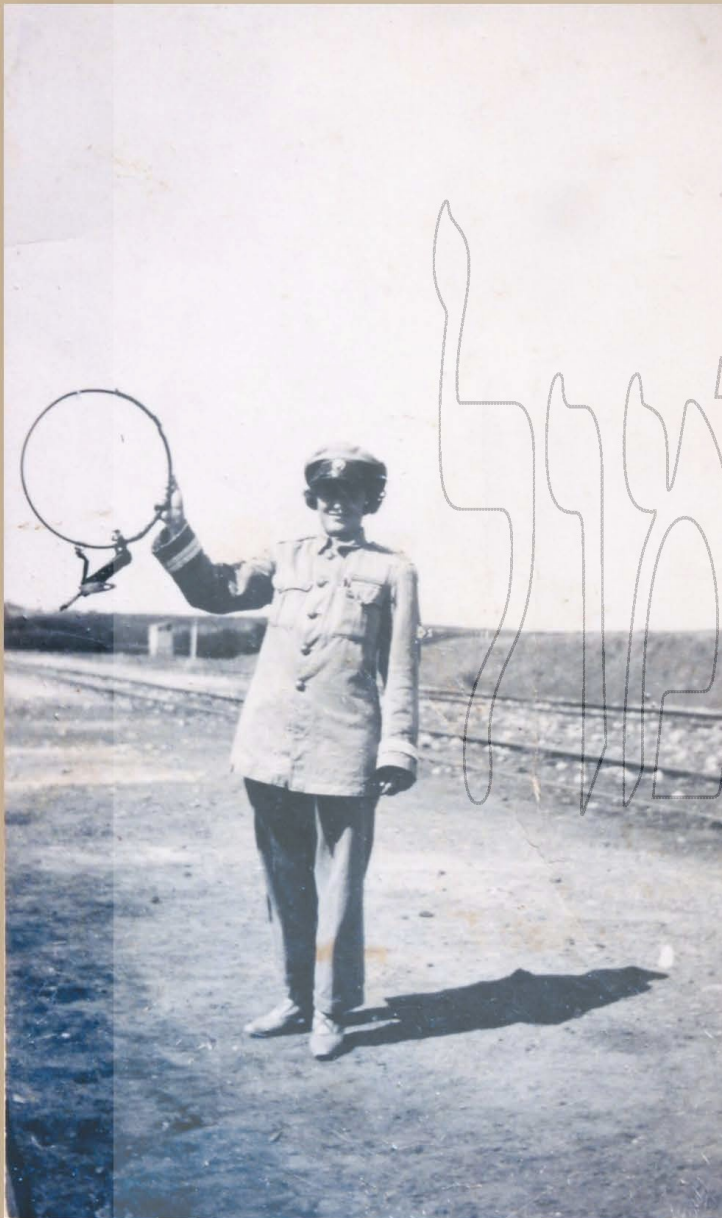

שרביט שאינו מלכותי

נירית שלזליכפא

סיפורו של תצלום נשכח משנת 1928

במשך חודשים אחדים בשנת 1928 התגוררה סבתי, יהודית שלייפר, בתחנת הרכבת בוואדי צאראר (נחל שורק), שעל גתבי קו הרכבת יפו-ירושלים. מתקופה זו נותר בידה רק תצלום אחד, משמעותי במיוחד. בתצלום נראית יהודית כאשר כרסה בין שיניה והיא אוחזת בחישוק, ועליו מותקן "שרביט ההרשאה" לנהגי הקטרים להמשיך בדרכם. בהתקרב הקטר לתחנה, היה המשגיח המקומי מוסר לידיו את השרביט, ורק כאשר היה השרביט בידו הייתה המסילה פתוחה בפני הרכבת והיא יכולה הייתה להמשיך בדרכה. אמצעי זה שימש לפיקוח ולוויסות תנועת הרכבות על המסילה היחידה ולמניעת התנגשות. את השרביט נהגו לחבר לחישוק, כדי שנהגי הקטרים יוכלו לתפסו ביתר קלות בעת הנסיעה. מעניין לציין כי שיטה זו הייתה נהוגה ברכבת ישראל עד שנות ה-60 של המאה ה-20... על אודות התצלום נהגה לספר כי הונצח בו מאורע שבמהלכו הסיטה ברגע האחרון שתי הרכבות מנתיב התנגשות. באחת הרכבות שניצלו מן התאונה נסע מפקח בכיר בשירות הרכבות הבריטי, ויהודית זכתה לאות הוקרה רשמי של שירות הרכבות. פרט למסירת השרביט לנהגים, תפקידיה היו קבלת הרכבות וסימון המסילה. בעת שהותה בתחנה הייתה עובדת יהודייה יחידה, ונעזרה בבני משפחה ערבית שהתגוררה אף היא בתחנה. על פי עדותה, באזור ואדי צאראר היו נערכים מעת לעת אימונים בנשק של חברי ההגנה, והיא הייתה מוליכה תחמושת על גופה בתום האימונים. בעת מתיחות הייתה מקבלת הודעות מההגנה בתל אביב, והנוסעים ברכבת היו מורדים ממנה ומבלים שעות מספר בתחנה עד יעבור זעם. רק אז היו ממשיכים בדרכם ירושלימה. כאשר אחזו אותה צירי לידה נזעק אבי המשפחה הערבית לעזרתה: הוא עמד על המסילה, אותת סימני חירום ועצר רכבת שחלפה במקום. כך הובלה היא לירושלים, שם ילדה את בנה יאיר. לוואדי צאראר לא שבה עוד...

הערת המערכת: אנו מזמינים את הקוראים לשלוח לפינה "אלף מילים" תמונות נשכחות ובעלות עניין, שסיפור אישי (או משפחתי) בעל משמעות ייחודית מתלווה אליהן בקצרה. את התמונות המעניינות נשתדל לפרסם מעת לעת.